

Zápis ze studijní cesty partnerů projektu Města a inkluzivní strategie do Německa

Část 3 - Norimberk: Politická strana SPD Bavorsko

10. 9. - 13. 9. 2018

Schůzka 7: Politická strana SPD – zemská frakce Bavorsko

Činnost SPD na komunální úrovni v Norimberku

- sociální demokraté vládnu městu Norimberk od konce 2. sv. války
- Už 2 až 3 desetiletí se snaží, aby politika ve městě probíhala tím směrem, aby město bylo otevřené světu, bylo tolerantní, liberální, aby každý cizinec se zde cítil dobře, aby soužití lidí ve městě bylo klidné
- Angažují se zejména na poli kultury – v jednotlivých městských částech otevřeli tzv. kulturní obchody, což jsou místa setkávání, výměny zkušeností, kulturních výměn, kde se migranti mohou prožívat vlastní kulturu
- Na poli sociální politiky zase mají velkou nabídku poradenských míst, úzce spolupracují s odbory a jejich svazy
 - o Už řadu let existuje síť, kde jsou spojeny odbory a sociální spolky (Charita, Diakonie), spolky dělníků a SPD jakožto politická reprezentace města
- Co v Německu nefungovalo dobře - ponaučení z toho, že v minulých desetiletích se často stávalo, že většinová společnost brala gastarbeitery tak, že zde budou chvíli pracovat a pak se vrátí do svých zemí, což se nestalo, poněvadž ti zde chtějí zůstat a založit si vlastní život
 - o Němci tedy dávali příliš malý důraz na to, aby podpořili propojení, vztah mezi většinovou společností a migranty
 - o Málo se podporovala jazyková výbava migrantů
- Němci se u pracovních migrantů poučili, a proto se to snaží věci dělat lépe, např. ve vztahu k uprchlíkům, byť je jejich integrace zcela odlišná (zejm. v kontextu aktuální diskuse v Evropě, kdo přijme kolik uprchlíků oproti dřívějšímu zvaní gastarbeiterů)
- Krom uprchlíků je zde hodně migrantů z východoevropských zemí – ROM, PL, v pohraničí ČR

Integrace uprchlíků

- Uprchlíci vždycky přicházeli do SRN ve vlnách
- S tím souvisí celkový proces vývoje politiky v oblasti migrace v SRN, který byl opravdu dlouhý

OBDOBÍ	VLNA UPRCHLICTVÍ	ZMĚNA POLITIKY
90. léta	velká vlna uprchlíků z války z Jugoslávie (hlavně do Bavorska), ovšem po nastolení míru se mnozí vrátili zpátky – už předtím zde byli i gastarbeiteri z YU, takže za nimi pak přicházeli příbuzní jako uprchlíci	Tehdy Německo zpřísnilo azylové zákony (i s pomocí SPD) – v té době vzniklo Dublinské nařízení a dle SPD se tehdy také Německo trochu zprostilo své povinnosti, distancovalo se od uprchlíků, k čemuž je potřeba být kritický, na druhou stranu však SRN dodržovalo Ženevskou konvenci a také má

		zakotvené principy přijímání uprchlíků ve vlastní legislativě
Po 90. letech až do 2013	počty ŽOMO rapidně poklesly (150 až 200 tisíc ročně, často i méně)	Téma uprchlictví nehrálo v německé politice roli
2011 -2013 a vrchol na konci roku 2015	SRN přijala téměř 1 milion uprchlíků (850 tis.)	Zazněl slavný výrok německé kancléřky „My to zvládneme“. V té době vznikly nové výzvy pro zemi, hlavně co se týkalo prvotního ubytování i pozdějšího bydlení, integrace pracovní, vzdělávání, zajištění škol pro děti také kulturní integrace
Od 2016	Čísla se opět zásadně snížila – v letech 2017/2018 přijelo opět jen 200 tisíc uprchlíků ročně – masivní tlak z předchozích let se již neopakoval	Pokud by se ty vysoké počty opět opakovaly, tak už by to Němci nezvládli. I když přírůstky jsou nízké, lidé však zde zůstávají, proto je hlavním úkolem obcí tyto lidi integrovat do života města.

- Velkou výzvou je bydlení - mají zde příliš málo dostupných bytů
 - o stále vznikají novostavby, které jsou drahé a obvykle určené ke koupi do vlastnictví, nikoliv pro nájem
 - o v Německu většina lidí žije v pronajatých bytech – vlastnictví zde není časté, ovšem u nových bytů nájemné činí již 50 % příjmů
 - o otázkou je tedy jak takové bydlení zaplatit pro uprchlíky, zejm. pro uznané azylanty, když je to problém i pro místní obyvatele a některé jeho zranitelné skupiny
 - o v Bavorsku budou 14. 10. volby do zemského sněmu a většina stran má ve volebním programu závazek zajistit zaplatitelné bydlení

Zaměstnávání uprchlíků

- Bavorsko má pořád volná pracovní místa, je tu velká poptávka
- Dle paní Weikert se poučili z historie a umí velmi věcně řešit integraci na pracovní trh
- Mezi demokratickými stranami (kromě AfD) se prosadil přístup, že pro získání práce a integraci je důležité naučit se německý jazyk
- Jsou zde plošné integrační kurzy, kde základem je získat znalosti jazyka a dále pak základní realie SRN, hodnoty něm. demokrat. systému (ústava, svobodná náboženství, rovnoprávnost mužů a žen i stejnopohlavních párů) – tímto je jim jasně řečeno, na jakých základech stojí zdejší společnost
- Úřad práce spolu se zástupci podnikatelů a zaměstnavatelů nabídli praxi pro uprchlíky a také zjišťovali jejich profesní profily, aby je dle toho mohli přivést na úroveň vzdělání, potřebnou pro uplatnění na trhu práce
- Dnes už 30% uprchlíků má nějaký druh praxe nebo je v pracovním poměru, což je úspěch
- Velké téma je uznávání zahr. kvalifikace a vzdělání – v Německu jsou na to kladeny velmi vysoké nároky a požadavkem je nostrifikace
- SPD vs. CDU mají spor o tom, kdo má být integrován a kdo má zemi opustit
 - o SPD jsou liberálnější i v případě lidí, kteří pocházejí ze zemí, u nichž právo zůstat není dle zákona jednoznačné
 - o Momentálně je to největší spor v předvolební kampani – např. ministr vnitra se zasazuje o velice restriktivní nastavení podmínek, což je problém, neboť zde se také vytváří prostor pro pravicový populismus a jeho vliv

Nelegální práce migrantů

- Německo proti ní bojuje preventivními a represivními nástroji
- preventivní opatření: zavedlo minimální mzdu a veškeré pracovní smlouvy uzavřené s uprchlíky musí být schváleny úřadem práce (co se týče výše mzdy, dovolené, atd.)
- represe: celní správa provádí namátkové a neohlášené kontroly, a pokud je zjištěno pochybení, tak odpovědnost nese zaměstnavatel
 - o musí doložit, co nezaplatil (např. sociální příspěvky na zaměstnance)
 - o často je veřejně stíhán, zejm. je vyloučen z veřejných tendrů a zakázek (např. ve stavebnictví)
 - o SPD by chtěla daleko přísnější sankce, ale nepodařilo se jim to prosadit kvůli jinému stanovisku CSU
- Velkým tématem je nelegální práce EU občanů: pro ně platí volný pohyb pracovních sil, často přicházejí jako OSVČ a často dochází k jejich vykořisťování, což se těžko dokazuje
- Migrantské odbory nejsou, neboť platí princip jeden podnik/jedny odbory
 - o patří tam všichni bez rozdílů pracovních pozic
 - o odmítají přístup UK, kde jsou pracovníci spíše organizovaní dle profesí nebo dle etnika
 - o migranti se v odborech velmi zapojují, často jsou i členy závodních rad

Nástroje pro komunikaci s majoritou o migraci

- V Norimberku se osvědčilo umožnit přímou komunikaci a výměnu názoru mezi obyvateli a nově příchozími
 - o Vytvoření Kultur Leben, což je otevřený prostor, kde se mohli migranti setkávat s domácími, pozvali tam migrantské spolky, propojování skrze jídlo, tradice apod.
 - o Dále Německo má velkou tradici dnů otevřených dveří – Muslimské spolky otevřely mešitu a vysvětlovali návštěvníkům, jak to v mešitách probíhá a stejně tak to dělají i místní německé spolky a organizace pro uprchlíky
 - o Tyto akce probíhají za účasti politiků - někdy se na SPD obrátí některé menšiny, aby přišli na jejich akci (např. výročí) a vystoupili se zdravící, ale jsou si vědomi toho, že to musí ještě zintenzivnit – v SPD jsou totiž přesvědčeni o tom, že je potřeba podporovat dialog a ne zůstat ve vyhrocené výměně opozičních názorů
- Je nutné silně dávat pozor na to, aby se nevytvářely paralelní společnosti jako např. ve Francii nebo ve Španělsku, kde na předměstích žijí segregovaně jen migranti – Němci se snaží tomuto vyhýbat i díky městské politice
- Ve východoněmeckých zemích má majorita daleko větší předsudky vůči uprchlíkům, přestože jich tam je daleko méně – lidé na to nejsou zvyklí a je dlouhý proces, než nastanou nějaké změny
- Aktéři v Německu se vždycky snaží zdůrazňovat ekonomický přínos migrantů, Německo by se bez migrantů ekonomicky zhroutilo, protože přispívají do sociálního systému a platí daně
- Využití dat – od expertů zasedajících v parlamentní komisi pro integraci (viz níže)
- Manuál ke komunikaci nemají
- SPD se nepovedlo zavést společný étos s CDU ohledně komunikace o migraci
 - o aktuální jazyk používaný v médiích je velice špatný a jenom to napomáhá pravicovým populistům

- mělo by se zavést konsenzu medií demokrat. stranami, že se nebudou používat určité pojmy a způsoby řeči, aby se nestalo to, co naposled v Chemnitzu, kdy lidé vycházejí do ulic demonstrovat a zdraví se hitlerovským pozdravem na protest proti migrantům, ale že jednotlivé incidenty se budou řešit v rámci nástrojů právního státu a vyšetřovat jako trestný čin, ne že se díky zásahům politiků jen situace vyostřuje, to je nešťastné

Občanská a politická participace migrantů

- V Norimberku je integrační rada migrantů, kterou si volí přímo migranti – mají jenom poradenskou roli, nemohou nic určovat, jen podávat podněty - SPD by chtělo víc
 - Např. chtějí zakotvit tyto rady jako zákonem stanovenou povinnost pro všechny obce, protože teď v menších obcích nejsou
 - AGABY je zastřešující sdružení pro všechny tyto rady - máme pozdravovat Midru Sharifi
 - dále chtějí rady podpořit finančně, prozatím se v nich hodně práce děje dobrovolnický a SPD by jim rádo proplácelo cestovní výlohy apod.
- SPD chce dále větší zastoupení migrantů ve veřejnopráv. médiích a veř. institucích, aby se takto média tak víc věnovala tématu migrace
- SPD chce rozšířit volební právo migrantů
 - EU občané mají volební právo jen u komunálních voleb, nikoliv u zemských a spolkových, čehož SPD chce dosáhnout a v kampani je podněcuje, aby šli volit
 - snaha i oslovit migranty ze 3. zemí – problém s lidmi s německým původem z bývalého Sov. Svazu, kteří mají velmi malou volební účast, často volí pravicové strany a nedaří se to moc změnit
 - strana sama se také zavázala mít víc migrantů na svých kandidátkách – ti musí být samozřejmě volitelní a tedy mít volební právo
- Norimberská SPD vyslala prvního člověka s migrační historií do zemského parlamentu - je to Arif Taseden, jehož rodiče přišli do Německa jako gastarbeiteři a analfabeti
 - je také předsedou zvláštní komise SPD pro integraci

Komise pro integraci

- Je to parlamentní nástroj opozice, kde se mohou věnovat určitému tématu detailně, dlouhodobě a ve spolupráci s experty
- Zasedání komise nejsou veřejná, aby nedocházelo k obvyklému boji mezi stranami, ale aby tady docházelo k výměně expertních poznatků
- V Komisi má každá strana i své experty – SPD má stálého zástupce z BA (úřadu práce), dále měli i odbornou zástupkyni z AGABY (Midra Sharifi) a pak také z FAU Univerzity (Prof. Petra Bendel)
- Mají definované oblasti
- Téma integrace uprchlíků řešili 2 roky, a to z různých hledisek života uprchlíků
 - Závěrečná zpráva (předala nám exemplář) – jsou v ní zpracované různé dílčí otázky (práce, bydlení, kultura, aj.) – politicky i obsahově a na konci kapitoly je několik doporučení, která předkládají Parlamentu

- Poněvadž opozice nemůže nařídít sněmu provádění jejich doporučení, proto doporučení k jednání znamená, aby se zemský sněm těmito tématy zabýval a případně je začlenil do zákonů
 - předložili jich 300, některá jsou obecná, jiná velmi detailní
 - na 156 z nich se poslanci shodli jednohlasně - takže u těchto témat lze najít společnou řeč k další diskusi a řešení – doufají, že se to přelije i do legislativy v příštím volebním období